vero intrarent predictā ciuitatem accidit vt vir ſanctus ſcilicʒ
epiſcopus obdormiret in camera ſua. vidit[que] in ſomnis et ecce
ſeptem ſtelle cadebāt ante pedes eius. et poſtea aſcendebāt per
diuerſos mōtes. et multa deſerta vſ[que] ad locū quendā horribi-
lem valde et ab hominibus ſemotū ſteterūt[que] ibi. Euigilāte aūt
dicto epiſcopo et de viſione ſtellarum cogitante. adeſt magiſter
Bruno cū ſocijs ſuis. Cadentibus aūt predictis ſeptē viris ad
pedes eius cōferebat in corde ſuo de ſeptē ſtellis. Nam iſti etiā
ſeptem erāt viri qui iacebāt ad pedes eius. Alleuabat aūt eos
benigne deoſculās eos et inquiſita cauſa dicit intellecta quare
veniſſent dixit ad eos Scio locū veſtrū vobis a deo paratū.
et duxit eos nō ſine grāde labore in locū vbi ſteterūt ſeptē ſtelle.
Et ait. Ecce locus veſter Ibi igit ipſo epiſcopo ſancto iuuāte
ceperūt edificare primā domū Cartuſiēſis ordinis. que dom⁹
carthuſia vero nomine nūcupat. Et ſic frater preamāde fugia-
mus de hoc mūdo et ſepeliamur in ſancta religione et obſer-
uantia regulari. Ibi homo viuit purius. quieſcit ſecurius. mo-
ratur frequētius. cadit rarius. reſurgit facilius. incedit cautius.
moritur cōfidentius. purgat cicius. premiat copioſi⁹. et non eſt
vita in toto mūdo tam apta et ſecura ad apprehendēdum brau-
iū. eterne felicitatꝫ ſicut obſeruātia regularis. Et hoc de. vi. ca.

De his qui peruerſa intentōe acquirunt ſibi beneficia eccleſiaſtica. Capitulum vij.

Quid ergo dicemus qui peruerſa intentione ad p̄dicta
beneficia acquirēda anhelāt. vt luxurioſe at[que] ſplēdide
et voluptuoſe viuāt. alijſ[que] p̄ſint et dominent et vt ab
hominibus tā[que] honeſti habeant. et venerent ꝓpter qd̄ nullā curā
habent, ne[que] cōſcientiā quibus dolis aut quib⁹ fraudibus. p̄ce
vel muneribus. mendatijs vł detractionib⁹; falſis teſtimonijs.
violētijs aut iniurijs beneficia acquirūt. dūmodo valent poſ-
ſeſſiōes beneficiorū obtinere nō verent ne[que] erubeſcūt primos
ſuos ledere quos beneficijs ſpoliāt. aut illoꝝ locum ſibi vſur-
pant, et ſic alijs preeſſe et nō prodeſſe cupiūt. Unde ſecundū.
Bern. ſuper canonica. Dū prelati ideſt rectores eccleſiaruꝫ poſ-
ſunt habere lucrum pecuniarū nihil curant perditionem ani-
marum. ymo ꝓpter auaritiā et innumera publica mala ſcilicet

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Capitulum ſeptimum.

fornicationes.vſuras.adulteria. ſymoniam.tollerando ⁊ diſſi-
mulādo ꝑmittunt.Quantū aūt malū auaricia ſacerdotū faciat
in plebe Audite cum horrore.Petrus em̄ Rauanenſ tractās
illud exodi.xxxi.qđ dixit aaron. Aurū dederūt mihi et proieci
illud in ignem ⁊ egreſſus eſt hic vitulus.ſic inquit.O auare ſa
cerdos audi.aurū tibi datū eſt.⁊ non habes illud de tuo patri
monio vel labore:ſed ex oblatiōe fideliū.Sed acceptū auruʒ
in ignem mittere eſt in ipſius ↄcupiſcētia corda hominū inflā
mare. Ignis em̄ ſignat ardorem auaritie. Et in hunc ignem
ab eis mittiꝛ quorū exemplis maxime agitur et ardenter arde
tur.Maxima em̄ in populo ꝑturbatio eſt clericoruʒ auaritia.
deinde luxuria ⁊ ſuꝑbia:ꝓpter qđ ſꝫm ſanctum Bern.Indiſtri
cto dei iuditio iudicanꝛ: non ſolum qꝛ in his peccauerūt:ſed
etiā ideo.qꝛ ſuis nephandis exemplis rudibus et ſimplicibus
occaſionē peccandi dederunt.ꝓpter qđ etiam in hac vita corda
eorum induranꝛ:ꝙ raro vel nunꝗ̄ penitent:p̄cipue hij qui pe-
ſte luxurie aut auaritie infecti ſunt.qꝛ a nullo volūt corrigi nec
alicuius informationē accipere.Citius em̄ decem layci vel plu
res ab errore ſuo reuocanꝛ ꝗ̄ vnus clericus vel litteratus per
uerſe viuens.et ideo in ſenſum reprobū multi tales traduntur
et cecitate iuſto dei iuditio percutiunꝛ:et tenebre peccatorū ob
ſcuranꝛ vt lumē gratie ꝑcipere nō poſſunt. Et de talibus cleri-
cis ait beatus Augu.dicens.Maius p̄iuditiū deus ab homi
nibus in mōo non patiꝛ ꝗ̄ a ſacerdotibus carētibus ſcientia ⁊
vita:et p̄cipue vita vt ſup̄ habes. Item.lxxxiij.diſ.in.c.Nemo
vbi dꝛ.Nemo in eccleſia amplius nocet:ꝗ̄ qui ꝑuerſe agit no
men et ordinē ſanctitatis vel ſacerdocij habēs.qꝛ hunc nullus
redarguere p̄ſumit.ꝗ̄ turpiter clerici iam viuāt patet ad oculū.
qꝛ eſt vix tam vile offitiū:tam abiectum opus.quin reperiaꝛ ſa
cerdos qui illud acceptet. dum vnus eſt ꝓcurator:alter coqna
rius:alius theoloniariꝰ vnius nanqꝫ raptorꝫ:alter tabernariꝰ
alter camerariꝰ vel vernaculus vnius mulierꝫ.Iſte diſcurrit ꝑ
tabernas mēdicando:alter ꝑ villas ſeducēdo.Ille ꝑagit nego-
tia principū:alter cauſas militū atqꝫ alias vilitates.et hoc tm̄
ꝓpter tꝑale lucrum.Illi vero de patrimonio ieſu xp̄i:ac elemo
ſinis fideliuʒ ditati ſunt.in cibis:potibus et veſtibus delicate
viuunt cum magna familia:tanquam principes aut barones

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

pampoſe incedũt.et in vanitatibus mundanis frequenter exul-
tant.omnia ſolacia ludos et deductiones ſeculares cũ puellis
ac mulieribus alijſq̃ꝫ varijs hominibus quaſi ſibi licita exercent.
Inſuper inculpari nolũt. neq̃ꝫ redargui. Imo ex his honeſte
cõuerſari et ſociales vocari volũt. Et inde etiam laudari. Ac
ſi beneficia ſint ꝓpterea fundata et eis data vt magnũ ſtatum co
ram hominibus et dominiũ teneant.et in ſolacijs et vanitatibꝰ
ſemꝑ viuant.Quod vtiq̃ꝫ fundatores beneficioꝝ non intende-
bant.vt ad talem abuſum redditus beneficioꝝ expenderent. Et
ꝓpter hec et his ſimilia multi laycoꝝ ab elargitione elemoſina-
rum.et ea fundatione beneficioꝝ retrahunt. Sicq̃ꝫ viluit ſacer
dotium et quottidie vileſcit.et multi erubeſcunt clerici fieri.vel
ſuos permittere clericari.et ſi clerici efficiunt.tamen peruerſa in-
tentione hoc fit. Nam diuites hoc faciũt ꝓpter pinguiores pre-
bendas. Pauperes vero ideo.qꝛ leuiori et meliori modo ſe nu-
trire poſſunt. qḋ tñ maxime reprehendit beatus. Gregorius.
dicens. Siquis gradus eccleſiaſticos ea intentione vel bene-
ficia acquirit. vt habeat inde vite neceſſaria hic ꝑuerſo ordine
vult celeſtia mercari. longe eñi melius eſſet ſibi mendicare aut
arare vñ viueret.O mi deus vbi nũc ſunt funiculi caritatis.per
quos antiqui patres trahebant ad prelaturas. et curam ani-
marum.omnes vero cõbuſti ſtꝫ. Nam quantũcunq̃ꝫ difficilio-
res fuerũt anteceſſores noſtri. Tãto nũc promptiores et velo-
ciores ſtꝫ moderni patres ad ſuſcipiendum regimen animarum.
¶Unde. Bonauẽtura ſic ait. Moderno tpe regimina pericu-
loſiſſima ſtꝫ ꝓpter annexã ſuperbiã. ꝓpter ſubditorũ inſolentiã.
ꝓpter regẽdi imperitiem. et ꝓpter creſcendi maliciam. Ex quo
patet ꝙ qui prelaturas aut beneficia curata appetunt magno
periculoſe cõmittunt. ¶Reperimus eñi in ſcripturis ꝙ iſti gẽ-
tiles pagani et increduli fuerũt valde difficiles ad ſuſcipiendũ
regimen populi. Unde legit in Cronicis ꝙ quidam paganus
dum ei oblata fuiſſet corona ⁊ veſtis imꝑialis reſpiciẽs iſta ait
O pannũ magis nobilem q̃ꝫ felicẽ.quẽ ſiquis debite attendat.
quãtis ſollicitudinibus et miſerijs refectus: nec iacentẽ in luto
tolleret. Et ideo viri timorati et boni religioſi reputãt ſe infeli
ces.cum vocant ad exteriores curas ⁊ dignitates p̄latorũ. Et
vere infelices ſtꝫ.qꝛ multꝫ malis ⁊ ꝑiculis expoſiti ſunt magnis

Capitulum ſeptimum

¶ Exemplũ cape in conuentu domini.in quo dominus duos pre ceteris exaltauit.qui tñ poſtmodũ pre alijs lapſi ſunt.ſcʒ petrum in ſpũalibus:et Iudam in tpalibus. ¶ Item legit exemplũ ꝙ quidam canonicus thuronenſ qui intrauit ordinẽ ciſtercienſium. Poſt obitũ vero ſuum apparuit in põtificalibus veſtimẽtis:in claritate magna cuidam olim canonico ſuo et dilecto amico dicẽs. Quia fugi dignitatẽ et gloriam ſeculi ne epũs eſſem. Nam bene intellexi me a vobis elegi in epiſcopuʒ tanq̃ʒ magis ydoneũ. Modo quid dicã.ob hoc fecit me deus epũm paradiſi: Et ecõtrario de alio epiſcopo legit qui intrauit ſicut vulpis et regnauit ſicut leo.et tandem exiuit ſicut canis. Nam quidã deuotus homo erat in ciuitate thuronenſi:qui cõſueuit venire quottidie ad matutinas.vna ꝓ nocte eſtimabat ꝙ eſſet pulſatũ et venit ante horam. et tñ inuenit ianuã ipſius eccleſie apertã:qui intrauit et orauit retro ſtatuã ſiue colũnam. Tandem vidit lumen maximũ intrare.et angelos apportãtes thronũ lucidũ et ſummũ iudicem ſedentẽ in illo throno.⁊ angelos ei aſſiſtẽtes. Tunc venit beatus Martinus cũ multitudĩe ſanctorũ:accuſantes epm illius eccleſie de multꝫ flagitijs.⁊ ꝙ tam indignus auderet occupare cathedrã beati martini. Citat ille ⁊ mox adeſt indutus põtificalibus.ſedẽs in cathedra accuſatur de multꝫ malis ſuis.ipſe ꝓ obmutuit.qꝛ vera erant oĩa. Tũc dñs iudex quaſi indignatus ad accuſationẽ ſancti martini aliorũq̃ʒ ſanctorũ:eum cũ pede euertit. Et ſic iudex receſſit ⁊ oẽs ſancti cũ eo. Ille aũt qui viderat mox ad domũ epiſcopi cucurrit.et familiã excitauit:rogans vt viderẽt quid erga dñm eorũ ageret. Qui inquirẽtes.euʒ mortuũ in lecto inuenerũt.qꝛ deus euertit ſedem ſuã.et voluit illam alteri meliori dare. Iuxta illꝰ Eccleſiaſ.x. Sedes ducũ ſupborum deſtruxit deus ⁊ ſedem fecit mites ꝑ eis. O p̃amande frater conſidera exitũ iſtorũ duorũ. Primus fugit epiſcopatũ in humilitate cordis ſui.ideo fecit eum dñs pontificẽ paradiſi. Secundus in ambitiõe aſſumſit:et intrauit epiſcopatũ.et male ſe rexit:et peſſime vixit. ideo fecit eum dñs pontificem inferni. Ex quibus habemus ꝙ quilibet noſtrũ cautius et fortius conſeruat ſuã bonitatem et iuſticiã in imis q̃ʒ in ſupernis. Ymmo ⁊ ſanctus martinus dixit de ſe.ꝙ maiorem gratiam ſanctitatis ſenſerit in ſe ante epiſco-

patū q̄ʒ in epiſcopatu. Ante epiſcopatū duos mortuos reſuſci
tauit. in epiſcopatu tm̄ vnum. Et hec de ſeptimo capitulo.

De pluralitate benefitioꝝ ca.

Ed de clericis qui bn̄fitiorū habent pluralitatē ¶ viij.
ſ ait Bern. Omis redditus benefitiorū pro noīe criſti
ſunt. Eo q̄ criſtus p̄tioſo ſuo ſanguine hmōi ꝓmeruit
Ideo de illo clerici ſacerdotales nō debent theſauriſare. nec cō
ſanguineos ditare. Neqʒ meretrices veſtire. Nec in delitijs et
voluptatibus ꝯſumere. Sed moderate ex his redditibus de
bent viuere. et ſupfluum pie in manus pauperū et criſtifideliuꝫ
elargiri. Ac baccalarios paupes iuuare ad magiſteriū: et magi
ſtros inopes ad doctoratū. ad ſancte matris eccleſie decorem. ⁊
fidei catholice defenſionē. Nam quicquid p̄ter neceſſitatis vi
ctum et ſimplicem veſtitū retines. tuū non eſt: rapina eſt: ſacri
legium eſt. ¶ Huic concordat Bonauentura ſpetialiter de ca
nonicis dicens. q̄ ipſi paucis debent eſſe cōtenti. et vnicū bene
fitium cū dei timore habere. et illud deuote deſeruire. Sciētes
q̄ patrimoniū iheſu criſti ꝑ peccatis populi eſt deſignatū. pro
ſtipendio ſeruitutis. ſicut ſcriptū eſt. Peccata populi mei come
dunt. Et ſubdit. Ve aūt illis qui plura habēt benefitia per vi
carios diſtributa. ipſi tollunt lanam: ſed de ouibus nihil curāt
Et verum erit illis quod dicit̄. Qui pluralis in bn̄fitijs. plura
lis erit in penis. Sed ipſi dicūt. ego habeo diſpenſationē. Dic
mihi. Nunquid tecum diſpenſare poteſt papa: vt ſis auarus:
in congregando diuitias: vt accipias et non deſeruias in miſ
ſis et horis canonicis. vt res eccleſie retineas vel expēdas. Di
co tibi ſm̄ Hoſtieñ. q̄ ſic diſpenſare Eſt cum licentia pape in
infernum intrare. Et nota bene hoc aduerbium ſic. Quia di
ſpenſare ſine neceſſitate. Eſt infernum cum licentia intrare.
¶ Item aliqui dicunt et replicant. Nobilis ſum aut doctor ſi
ue magiſter in theologia: et ſic ad honorem meum multis indi
geo. Reſpondit beatus Bernhardus dicens. Si glorioſus co
ram hominibus eſſe velis: accipe de patrimonio tuo. quia de
elemoſinis hoc non licet. Et ſtatim ſubdit. De altari tibi viue
re conceditur: non autem luxuriari aut ſuperbire: aut pompas
exercere. ¶ Item plures reperiuntur clerici qui per totā vitam

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf